

tionem: *Si filius superveniens non moriatur vi-*
rente patre, & ideò præmoriante filio, dona-
tio debet resurgere; & quidem talis est affectus
donatoris, ut non velit Ecclesiam privare pro-
missa, nisi intuitu filiorum: v. n. 1899.

Q U A E R E S II.

1893 *Quis emisit votum peregrinandi Romanam:*
accidit, ut occasione Jubilai anno 1700. eo acce-
serit, condulcus stipendio à quodam nobili. An
satisfecerit voto?

R Esp. satisfecisse. Gobat tom. 3. de voto
 n. 241. Castropol. tr. 15. disp. 2. punct. 12.
 nn. 9. qui adducunt exemplum de Sacerdo-
 te, qui potest satisfacere Sacro ex voto per
 Sacrum, ad quod tenetur ex stipendio. Ra-
 tio est, quia talis rationabiliter præsumitur
 intentio voventis. Idem dicunt, si accesserit
 recreationis causa, sed animo satisfaciendi
 etiam suo voto.

Quod si voto fuit de accedendo pede-
 ster, & ea occasione famulatus accessit eques-
 ter, non satisfecit, si intentio fuit de patiendo
 molestias itineris pedestris cum intuitu princi-
 pali ad devotionem. Potest tamen petere com-
 mutationem quoad modum eundi pedestri. Sa-
 tisfecit vero, si modus accedendi pedestri fuit
 cum intuitu ad expensas minuendas, & si ad
 devotionem, non tamquam motivum principale,
 sed accessorium, ex intuitu minuendi ex-
 pensas.

Q U A E R E S III.

1894 *Quis post votum peregrinationis mutavit*
locum habitationis plus distante, ita ut peregi-
natio evaserit difficultior. An teneatur ad voto?

R Esp. teneri, si excessus difficultatis sit le-
 vis, putà si in peregrinatione decem
 dierum excessus esset per unum, aut alterum
 diem.

Non teneri autem, si excessus sit notabilis,
 putà per alios tres, aut quatuor dies, quia est
 notabilis facta mutatio ex parte materiae,
 quam si prævidisset, non vovisset. Sed tunc
 suspenditur voto, ita ut, si redeat ad prior-
 rem, aut propinquorem habitationem, tenea-
 tur ad illud. Gobat cit. n. 245.

E converso, si incipiat habitare in loco
 voti, satisfacit, si è domo ad Ecclesiam vi-
 fitandam pergit, & voto perficit. Gobat
 cit. n. 246.

Q U A E R E S IV.

1895 *Quis vovit visitare D. Rosaliam in monte,*
postea vovit visitare Sanctissimum Crucifixum in
monte D. Rosalia. An utrique voto satisfacere
posse uno alio, seu accessu?

R Esolutio est desumenda ex intentione vo-
 ventis. Si igitur, quando secunda vice
 vovit, cogitavit ad laborem accessus, vel
 utriusque voto diversos dies executionis assi-
 gnavit, certum est, eum non satisfacere uni-
 co accessu: sicut è contra certum est, eum
 satisfacere, si quando secunda vice vovit,
 intendit unico accessu adimplere. At si non
 cogitavit distinctum laborem, tunc (quid-
 quid dicat Diana p. 3. tral. 6. ref. 86.) si vo-
 ta incident eodem die, tunc utriusque satisfa-
 cit unico actu, putà uno accessu. Id possit
 accidere, si visitationem D. Rosalia vovit pro
 die ejus Natalis 4 Septembris, visitationem
 verò Crucifixi pro prima feria sexta Septem-
 bris, & eodem anno dies quarta Septembris
 esset prima feria sexta.

Si autem vota non coincidunt eodem die,
 tunc non satisfacit unico actu, videlicet uni-
 co accessu, quia vota distincta important obli-
 gationes distinctas, adeoque voto superveniens
 distinctum actum exposcit.

1896 Nec obstat dicere, quod unico actu
 auditionis Sacri satisfieri possit duplici præ-
 cepto: quia paritas nobis favet, unica nam-
 que auditione Sacri satisfacimus duplice obli-
 gationi, & præcepto, si coincidunt eodem die,
 ut si die Dominice contingat festum
 Apostoli: minimè, si diverso die. Ita
 in re nostra, qui vovit audire Sacrum quolibet
 die Sabbati, & tunc aliquo Sabbato con-
 tingat festum de præcepto, utique unico Sa-
 cro utriusque obligationi satisfacit: at qui vo-
 vit audire Sacrum non determinando tempus,
 non satisfaciet unica auditione, præcepto,
 & voto, nisi quando vovit, id cogitaverit,
 seu intenderit.

In dubio de distincto labore, & obliga-
 tione, interpretandum est pro distincto labore,
 &c. quia regulariter sic vota distincta emit-
 tuntur.

Q U A E R E S V.

1897 *Quis in periculo naufragii vovit Reli-*
gionem: modo dicit, quod si tunc Sacerdotium
venisset in mentem, hoc, non Religionem vovis-
set. Quid?

R Esp. Gobat tom. 3. de voto n. 308. teneri
 ad voto, si plena consideratione Religionis vovit; non teneri, si periculum fuit
 ita repentinum, & præsens, ut non reliquerit
 illi spatium cogitandi, nisi de Religione, &
 remisse, idque ex defectu plena deliberatio-
 nis, quia ad valorem voti requiritur saltem
 tanta deliberatio, quanta ad peccandum
 mortaliter, ad quod requiritur tantum spatii,
 quantum sufficit ad discernendum inter duo,
 nempe inter bonum, & malum: ita ad votum

vovit.

De II. Præcepto Decalogi. Cap. III.

vendum requiritur tantum spatii, quantum suf-
 ficit ad discernendum inter duo, v. gr. inter Re-
 ligionem, & castitatem, aut saltem inter Reli-
 gionis carentiam: Si tamen consideravit Reli-
 gionem, & ejus rigorem, ac asperitates, dicen-
 dum est validum votum, quia plenè liberavit.

Q U A E R E S VI.

1898 *Qui vovit ingressum Religionis, si ejus*
frater Panormum veniret: Expellavit decem an-
nis, & frater non venit. An possit nubere?

R Espousio pendet ex dictis à n. 1792. &
 infra de votis reservatis conditionalibus,
 à num. 2009. nam ly s, vel fuit vera condi-
 tio intenta, & ejus amore emissum votum,
 & tunc votum non est reservatum, sed con-
 ditionatum, & post tam longum tempus ca-
 dit, & qui vovit, potest nubere; quia non
 potest rationabiliter præsumi, quod intentio
 voventis fuerit expectare tam longum tempus,
 nisi expisserit, aut nisi circumstantiae sint ta-
 les, ut id suadeant: imò rationabiliter præ-
 sumitur oppositum: nam præsumptio fit ex
 regulariter contingentibus.

1899 *Si particula s, valuit pro quandu, uti-*
que votum erit reservatum; sed ejus valor,
& obligatio non incipit, nisi adveniente tem-
poate præfixo, aut tempore rationabiliter con-
formi intentioni voventis.

Dixi: *aut tempore conformi, &c.* quia vel ad-
 ventus fratris fuit intentus, ut causa impulsiva,
 seu per accidentem, & tunc tenetur Reli-
 gionem ingredi, aut prævenire, ne postea im-
 pediat, aut reddatur inhabilis, considerata
 aetate voventis, juxta dicta in locis cit. quia
 non liberum, & voluntarium; nam talis con-
 sideratio, & firma adhesionis intellectus, est
 actus naturalis potentiae naturalis. Ad quod
 discernendum faciunt dicta à pag. 21. ad 22.
 & infra de peccato mortali.

Q U A E R E S VII.

1900 *Parella, quam facilis ad vovendum,*
nam inconstans, & facilis ad vota violanda,
pœnitutine retrahata confessario suadente, pro-
positus nullum emittere votum inconsulto confes-
sario, vel si quod emitteret eo inconsulto, ir-
ritum fore. Hoc non obstante, votum Religionis
emisit, & paulo post emissi voti juxta morem
pœnituit. Quid respondebit confessarius?

R Esp. Gobat tom. 2. tr. 3. cap. 38. in fine:
 Vel hæc puella, quando vovit, fuit im-
 memor pacti cum confessario initi, vel me-
 mor. Si immemor, votum est nullum; quia
 mutatio voluntatis non debet præsumi, sed
 probari; unde cum hoc non possit probari,
 præsumitur habitualiter permanere voluntatem
 non obstringendi se voto sine approbatione.
 Si memor, & plenè consensit, validum est
 votum; quia jam mutatio probatur.

1901 *Si pactum fuisse sua vota non subsi-*
stere, nisi à confessario ratificata, utique non
obligaret votum ante ejus ratificationem: At
ea fecuta, votum esset reservatum: quia talis
conditio equivaleret conditioni à natura, vel
à jure appositæ, juxta n. 1701. At inconstan-
tia daret causam ad dispensationem. faciliter
obtinendam.

Dixi: *& plenè consensit.* Prudens enim con-
 fessarius advertere debet, an in tali voto fue-
 rit in puella plenus voluntatis consensus, an
 verò sola intellectus consideratio, & firma
 adhesionis in illud, quamvis puella ex errore,
 aut scrupulo appareat voluntatis consensus;
 in hoc namque casu non erit votum, quia
 non liberum, & voluntarium; nam talis con-
 sideratio, & firma adhesionis intellectus, est
 actus naturalis potentiae naturalis. Ad quod
 discernendum faciunt dicta à pag. 21. ad 22.
 & infra de peccato mortali.

DUBIUM IN VOTIS.

1902 *S I rationabiliter dubites, an voveris,*
*vel juraveris, an fuerit vera promis-*cio, vel simplex propositum, ad nil teneris,**
quia possidet libertas. Si sis certus de voto, &
dubites, an impleveris, teneris implere, quia
possidet votum, ut potè prius: v. à num. 40.

1903 *Si sis certus de voto, sed dubites,*
an habueris usum rationis, & perfectam deli-
berationem, si vovisti ante septennium, non
obligaris, quia possessio stat pro libertate, &
in illa aetate non præsumitur sufficiens deli-
beratio. Si post septennium, obligaris, quia
possessio stat pro voto: nam tunc præsumitur
usus rationis, nisi constet oppositum.

1904 *Si dubites de materia, teneris ad alte-*
ram partem; potestamen eligere, quod minus
est;

est; unde si vovisti te non habiturum copulam cum muliere, & dubites, an intellecteris de copula licita, potes nubere. Si vovisti jejunium, & dubites de abstinentia à lacticiniis, teneris jejunare, sed non abstinere à lacticiniis. Deinde, si dubites, an votum habuerit aliquam imperfectionem, qua non sit reservatum, & proinde dubites, an sit reservatum, te posse tenere, quod habuerit imperfectionem, & quod non sit reservatum, ait Tamb.

1905 Aliquando tamen non potes eligere minus, quando ex communiter contingentibus, ex usu loquendi, aut aliis adjunctis, colligitur te promisisse majus. Unde, si vovisti calicem, & dubites, an argenteum, vel staneum, debes argenteum, faltem quoad cupam; quia hic venit nomine calicis.

OBLIGATIO VOTI CESSAT,

1906 **V**el ex natura rei, vel ex autoritate humana.

EX NATURA REI CESSAT,

Primo, si materia evadat turpis, indifferens, aut impeditiva majoris boni. Secundo, si evadat impossibilis, etiam si id fuerit ex tua culpa.

1907 Tertio, per mortem voventis, non minus quam obligatio matrimonii; eò maxime, quia vovens usque ad mortem obligare se intendit. Hinc, si Religiosus profensus resurget; licet nubere posset, nisi esset sacris initiatus; quia character Ordinis est indebilis ab anima, unde illi resurget verus Sacerdos, si Sacerdos fuisset; Mendo n. 61.

1908 Quartio, si cesser finis. Unde, si vovisti dare elemosynam Catharinæ pauperi, & hæc evadat dives; vel ad reparandam Ecclesiam, & hæc propter infideles reparari non permittatur, vel periculum superveniat, ut urbs ab iis capiatur, ad nihil teneris.

1909 Item adolescens nobilis secundogenitus emisit votum Religionis, ne ob exiguum patrimonium committeret aliquid sua conditioni indecorum; iste, mortuo fratre magno, factus est primogenitus; non tenetur ad votum, si vivere sine dedecore ob exiguum patrimonium non fuit causa impulsiva, nec finis accessorius, sed principalis, licet partialis; quia tunc per acquisitionem Majoratus cessat causa finalis principalis partialis, & cessaante fine principali partiali, cessat votum, Ant. à Spir. S. tom. I. tr. 5. disp. 2. f. 28. cum Sanchez v. n. 1821. 1833. 1834. Non cessat autem ex cessatione causa impulsiva, v. n. 1805.

1910 In dubio, an causa fuerit motiva, &

finalis, vel impulsiva: standum est pro voto, quia possidet. Mendo in Epit. ver. Votum, n. 4. contra plures apud Gobat tom. 3. de voto, n. 393.

NOTABILI MUTATIONE SUPERVENIENTE,

1911 **Q**uæ mutatio non debet se tenere ex parte voti, sed præcisè ex parte materia voti; non enim debet consistere in hoc, quod superveniat aliqua causa, quæ si extasset tempore voti, votum non fuisset emissum; sed in hoc, quod sit circa materiam, taliter, ut materiam promissam in re aut in hominum existimatione diversam constitutæ; & tunc habetur, quando res judicio prudentis est constituta in statu moraliter diverso, aut notabilis est difficultas ex parte rei promissa. Ant. à Spir. S. cit. qui inde inferit cum Navar. Tancr. Anton. & alii.

1912 **S**i quis post votum Religionis sacrilegè contrahat matrimonium, si post multos annos matrimonii ejus uxormoriatur, non teneri ingredi Religionem ex vi voti, etiam si in vovente sint vires sufficientes ad onus Religionis sustinendum; facta est enim magna rerum mutatio: difficillimum enim esset huic homini filios, & familiam deserere, & alterius regimini se tradere. Secùs dicendum est, si post sex menses matrimonii ejus uxor moriatur.

1913 Illud est verum, obligationem voti aliquando suspendi ad tempus, quando causa cessationis non est perpetua, sed temporahea.

QUÆRES.

1914 Mulier post votum Religionis matrimonio contracta, post plures annos marito mortuo, relata est dives sine filiis. An teneatur Monasterium ingredi?

REsp. Teneri, si non evaserit infirma, nimis debilis, aut annum quinquagesimum excesserit, non teneris, si secùs Gobat tom. 2. tr. 3. cap. 38. n. 294.

Ratio primi; quia nuptiæ sacrilegè celebra-tæ non sustulerunt vinculum voti; nemo enim de sua malitia commodum reportare debet, cap. intelligimus de translati.

Ratio secundi; quia tunc est notabilis facta mutatione ex parte materia.

AUCTORITATE HUMANA CESSAT VOTUM.

1915 **T**ripliciter, commutatione, dispensatione, aut irritatione.

COMMUTATIO

1916 **E**st translatio voti in aliud opus aquale, aut parum minus, sub eadem obligatione. Fieri potest extra Confessionem. In melius fieri potest authoritate propria. In aqua-

æquale fieri debet authoritate Ecclesiastica: In notabiliter minus fieri non potest, nisi commutans velit & possit admiscere dispensationem. At in manifeste æquale posse fieri authoritate propria, probabile putat Gobat tom. 3. de voto num. 358. cum multis.

1917 Qui potest dispensare, potest commutare, non è converto, quia commutatio est pars dispensationis.

1918 Vota omnia, exceptis quinque reservatis, commutare possunt Episcopi, ex privilegio, Regulares, & Confessarii per Bullam, aut Jubilæum. Alii Confessarii possunt peccata contra vota absolvere, nisi sint casus reservati; non possunt tamen commutare: v. num. 1723. & 1962.

1919 Vota Novitiorum, etiam in saeculo emissa, & composcibilia cum Noviciatu, commutari possunt, & dispensari à Prælatis. Imò commutari posse in labores, & asperitates Noviciatus, etiam ex sola voluntate Novitii, quia in melius, ait Pelli. Ea tamen non extinguuntur, sed suspenduntur, ita ut, si Novitius è Religione egrediatur, reviviscant. Idem dic de professo, si professionem annulat: v. num. 1987.

1920 Per professionem Religiosam ipso jure extinguuntur omnia alia vota realia, aut personalia, ante professionem, sive in Noviciatu & de superioris licentia, sive in saeculo emissa, etiam reservata, ex cap. scriptura de voto 4. Quod est extinguiri potius per viam plenissimæ solutionis, quam commutationis. Pyrthing. in Comp. I. 3. tit. 34. §. 5.

1921 Non extinguuntur tamen vota realia à tertio acceptata; quia transire in contratum. v. num. 1924.

1922 Si facta commutatione velis impleri primum votum, potes, quia est facta in tui favorem, & includit implicitam conditionem: Si tibi placuerit. Insuper postquam à materia subrogata ad commutatam rediisti, potes iterum ad subrogatam redire, Castrop. de vot. d. 2. p. 18. n. 11. quia per redditum ad commutatam non renunciasti potestatem utendi subrogata; tunc renunciasses, quando per novum votum ad commutata rediisses. Ant. à Spir. S. de voto f. 42. n. 106. Si materia, in quam primum votum fuit commutatum, evadat impossibilis, inepta, indifferens, aut impeditiva majoris boni, non reheris redire ad prius votum, si commutatio sit facta auctoritate Ecclesiastica; quia hæc subrogat aliam materiam, & simul extinguuit obligationem priorem. Teneris redire ad prius, si sit facta auctoritate propria; quia hac non transfertur obligatio in materiam subrogatam,

sed solum fit solutio Deo per æquivalens.

1923 Votum non petendi commutationem, aut dispensationem, nisi à Summo Pontifice, potest commutari, aut dispensari. Votum juratum commutari potest, sive juramentum sit sequens, sive concomitans votum, nempe, sive dicas: *Juro me jejunare, sicut vovi, sive, Vovo, & juro me jejunare*; quia juramentum nil aliud facit, nisi confirmare promissionem Deo factam. Castrop.

1924 Vota & juramenta in favorem tertiae personæ edita, commutari possunt, si non sunt acceptata; minimè, si sunt acceptata, quia acceptatio facit ea transire in contratum, & acquirit jus tertio, ac proinde commutatio cedit in præjudicium tertii.

1925 Ita communis contra de Lugo in disp. 29. de just. n. 13. Qui tenet, posse commutari, quia principaliter tendunt in Deum tamquam finem, cuius gratia fiunt; Pauper vero est finis cui, ac proinde accessorius, & minus principalis. Unde si votum, ut respicit Deum, potest commutari, aut dispensari, ita ut respiciat tertium: quia hoc est accessoriun, & sequitur naturam principalis.

1926 Hinc votum, aut juramentum dandum aureos determinata Ecclesia, ab ejus Parochio acceptatum, posse commutari, aut dispensari eo invito, & à fortiori posse ad aliam Ecclesiam commutari, ex majori pensione voventis, cum talis commutatio localis sit in æquivalens. At non est recendendum à sententia negativa communi.

DE CAUSA COMMUTATIONIS.

1927 **A**d licitam commutationem in melius, non requiritur causa: si non in melius, requiritur causa, sed longè minor, quam ad dispensandum, quia dispensatio obligationem extinguuit, commutatio vero eam de una in aliam materiam transfert, & solum aliquantulum minuit.

1928 Causa potest esse repugnantia parentis, aut viri etiam in illis, quæ iis non præjudicant. Levitas voventis, Inconstans, Fragilitas cum periculo violandi, Indiscretio, &c. Et sat est, quod sit talis, quantum sufficit, ne vovens dicatur imprudenter mutasse propositum. Et generaliter causa, quæ sufficit ad dispensandum, à fortiori sufficit ad commutandum, etiam cum commutationi dispensatio admiscetur. Imò ex pluribus, ad commutandum in æquale sufficit major inclinatio voventis: v. n. 1958.

1929 Commutatio facta sine causa est superflua quoad excessum, si sit facta in minus.

1930 Quando fit per Bullam, aut Jubilium, non requiritur causa, seu sufficit ipsum privilegium: Imò in Bulla accedit subsidium temporale.

DE PRAXI COMMUTATIONIS.

1931 **N**on potest certa regula tradi, sed id est prudentia committendum. Et quidem, 1. Non est necesse, ut votum personale commutetur in actionem personalem, & reale in realem. 2. Nec ut fiat in favorem ejus Sancti, aut Ecclesie, in cuius gratiam est factum, licet sit conveniens. 3. Nec ut materia subroganda sit perpetua, sicut est votum. 4. Nec excellentia virtutis materia subroganda est consideranda in se, sed in ordine ad voventem.

1932 Hinc, si vovisti disciplinam in sanguine ad motus carnis compescendos, melius est, si commutatio fiat in jejunia, quam in orationes; quia licet oratio in se sit excellenter jejunio, in ordine tamen ad ipsum voventem melius est jejuniū.

1933 Attendi igitur debet in commutatio-

ne voti, & subrogatione materia, ut cultus Dei (nisi dispensatio misceatur) æqualiter, aut parum minus, quantum humana fragilitas permittit, servetur, cum respectu tamen ad salutem voventis, ita ut ea materia eligatur, quæ sit magis conducibilis ejus saluti: & conveniens est, ut confessorius commutara, plures materias ejus optioni offerat.

1934 Illud tamen est certum, ut non possit subrogare materiam alias præceptam, aut ad quam ille alias sub gravi obligatione tenetur; quia id cederet in notabilem divini cultus iacturam, Gobat tom. 2. tral. 3. n. 302.

1935 Consultius est, omnia vota in frequentiam Sacramentorum commutare, quia sunt ceteris operibus meliora ad utilitatem spiritualem voventis.

1936 Votum jejuniū in pane, & aqua, commutat Tamb. in elemosynas, aut in recitationem integri Rosarii, & disciplinam, vel in confessionem, & communionem.

1937 Votum elemosyna, commutat Bardus in servitium Hospitalis tot diebus, quot purantur sufficere ad compensandum elemosynam, & è converso.

1938 Votum assumendi Sacerdotium, aliqui commutant in recitationem quotidiana Officii B. Virginis, aut septem Psalmorum cum Litanis, & in confessionem ac communionem bis in mense, & in faciendum celebrari Sacrum singulis mensibus, & ut voveat castitatem, vel ut jejunet singulis sextis feriis, si no-

lit castitatem servare. Bardus loco Officii Virginis, aut septem Psalmorum, imponit onus recitandi quotidie Horas Canonicas, aut frequentiam Sacramentorum.

1939 Votum simplex, & absolutum castitatis, aut Religionis, non esse capax pure commutationis, sed admiscendam esse dispensationem à Papa, aut ejus delegato, tenet Sanchez.

Adde esse reservatum, ut neque vi Jubilai possit commutari, nisi exprimatur. Ceterum, si in aliquo Jubilao daretur facultas illud comutandi, posset commutari.

1940 Votum Castitatis, Bardus, & Suarez comutant in castitatem conjugalem, in confessionem, ac communionem singulis mensibus, in faciendum celebrari decem Sacra singulis annis, in recitandum quotidie tertian partem Rosarii, & in jejuniū singulis sextis feriis.

1941 Votum Religionis, commutant in statum Sacerdotalem, aut castitatem conjugalem, & in recitationem Divini Officii quotidie, aut integrum Rosarii, in jejuniū Religionis illius, in aliquas elemosynas singulis annis in honorem Sancti Fundatoris illius Religionis, & in Confessionem, ac Communionem bis in mense.

1942 Votum Religionis, non commutatur æqualiter per assumptionem ad Episcopatum. Leander de voto, contra Henriquez: quia licet status Episcopalis secundum se sit perfectior, status tamen Religionis in ordine ad voventem est melior, quod ejus utilitatem spiritualem. Hinc in cap. per tuas de voto, Innoc. III. requisitus ab Episcopo Gratianopolitano, qui ante suscepimus Episcopatum votum ingrediendi. Religionem emiserat, respondit: si tuum desideras sanare conscientiam, regimen regnes Ecclesia, & reddas Altissimo vota tua.

1943 Hac ratione, Votum de non procurando Episcopatum, est validum, sic & votum de eo non acceptando, si sit recta intentione emissum, videlicet dummodo utilitas Ecclesie, & præceptum superioris non urgeat.

1944 Votum ingrediendi Religionem strictiore, æqualiter commutatur in votum profundi, & perdurandi in laxiori, Leander de voto tral. 1. disp. 18. qu. 50. Imò est in melius, dummodo in laxiori vigeat observantia Regularis, nam si sit collapta, commutatio erit illicita, & invalida.

1945 Votum assumendi Sacerdotium, aliqui commutant in recitationem quotidiana Officii B. Virginis, aut septem Psalmorum cum Litanis, & in confessionem ac communionem bis in mense, & in faciendum celebrari Sacrum singulis mensibus, & ut voveat castitatem, vel ut jejunet singulis sextis feriis, si no-

IN VOTO PEREGRINATIONIS

DIFFICULTAS EST

1949 **A**n in commutatione sint etiam comparando expensæ, quas vovens erat pro regressu facturus?

Affirmant, nisi vovens haberet animum non redeundi, Leander cit. qu. 47. Bardus, Sanchez, & alii apud ipsum; quia tacite redditus in voto includitur. Et probant ex cap. Magna devotioni 7. de voto in lib. 3. ubi Innoc. III. vult habendam esse in commutatione rationem laboris, & expensarum, tam pro accessu, quam pro regressu, his verbis: Tibi, „pro te, & famulis tuis, licentiam conces-„dimus votum peregrinationis taliter com-„mutare, ut expensas, quas fueras in eun-„do, morando, & redeundo facturus, ali-„cui Religioso committas, &c. labore et-„iam laboribus recompenses.

1950 Negant Henriquez lib. 7. cap. 30. n. 5. Rodo. tom. 2. cap. 100. Graffius lib. 2. dec. 30. n. 10. Angles apud Leandrum cit. Gobat. tom. 2. tr. 3. cap. 39. n. 300. hanc sententiam (quara sequor) tutam vocat; quia votum peregrinationis completerur per accessum; & licet vovens fuisset redditurus, redditus omnino accidit: quia poterat mutare propositum, & non redire, sed ibi manere: votum namque non fuit de redditu, sed de accessu.

1951 Non obstat textus, quia casus ibi est de peregrinatione Jerusalēm, & in circumstantiis, in quibus Pontifex toto conatu studebat ad comparandas elemosynas, auxilia, & media pro valido succursu pro liberatione Terræ Sanctæ ab infidelium manibus, ita ut etiam Cruciatam publicaverit; & ideo voluit, ut haberetur ratio expensarum redditus.

Insuper eodem textu disponit, ut dictæ expensæ transmittenentur in subsidium Terræ Sanctæ. Idem in cap. 8. & seq. Innoc. III. eadem causa ideam disponit, quod ipse Leander cit. observat, & in cap. samen q. 50. facetur non esse opus, ut in commutatione voti peregrinationis Jerusalēm elemosyna eis transmitatur: & ad textum responder, recensitam dispositio-

nem tunc factam fuisse: quia urgebat necessitas succurrendi expeditioni bellico in illius Terræ Sanctæ subsidium & que necessitas cum hodiè cessarit, non est necessaria ea voti commutatio, & ita in aliorum commutari potest. Ita Leander.

1952 Ita & ego dicam textum non obstat nostræ sententia, quod in commutatione voti peregrinationis solùm sint compensanda expensæ pro accessu, minimè expensæ pro redditu: quia casus, & circumstantia, de quibus loquitur textus, sicut non habent locum in aliis casibus peregrinationis, ita

non faciunt, ut eadem dispositio textus extendatur ad alios casus. Textus igitur non praebet doctrinam generalem, sed particularem illius voti commutationem.

1953 Idem tamen probo, ut sicut expensas pro reditu non computas, ita neque deducas: quia alias in re neque computarentur expensae pro accessu: nam, cum soleant esse aequales, compensarentur per expensas pro reditu.

EXEMPLUM.

1954 PETRUS Panormi emisit votum peregrinandi ad Sanctam Domum Laurentii, ibique offerendi cereum Virgini.

Præmissum votum sic commutarem. Labores, & pericula itineris, & visitationem commutarem in jejuniū, & Rosarium, Confessionem, Communionem, & visitationem Ecclesiæ, aut Capellæ B. Virginis dicatae Panormi, omnia bis quolibet mense pro eo tempore, quo fuisset peregrinatio quantum ad accessum duratura, puta per tres menses: & in oblationem cerei semel eidem Ecclesiæ Panormi faciendam. Quod si non esset habilis ad jejuniū, disciplinas injungerem, & Rosarium multiplicarem.

Quantum ad expensas, computarem expensas, quas erat rationabiliter facturus in itinere, & mora, solum in accessu, & in loco pro executione voti, non in reditu, deductis expensis, quæ eo tempore fuisset domi facturus: ita ut, si in accessu erat expensurus centum, & domi quinquaginta, injungerem ei, ut solveret quinquaginta in elemosynam pro beneficio dictæ Ecclesiæ Panormi, vel pauperum.

Quod si erat peregrinaturus non equester, sed pedestris, tunc nullam haberem rationem ad expensas, quia nullæ fuissent; sed ad solos labores, & pericula peregrinationis pedestris, quia cum sint majora, præmissa pia opera duplicarem: quæque pariter duplicarem in causa peregrinationis equestris, si ob necessitatem, aut rationabilem causam oportaret expensas itineris in pia opera commutare.

Quod si Votum fuisset etiam de elargiendo dictæ Ecclesiæ Laureti donum notabile, puta calicem centum aureorum; tunc conveniens est, ut calix ad eamdem Ecclesiam Laureti transmittatur expensis ipsius commutantisti, detrahendo scilicet ex quinquaginta aureis supra computatis pro expensis itineris, quinque, V. G. aureos, quantum sufficeret pro transmissione Calicis.

Dixi, conveniens est; nam non est necesse, nisi donum illud fuerit a Rectore, aut Procuratore nomine dictæ Ecclesiæ Laureti accepta-

tum, quoniam certum est, vota ad favorem tertii emissa posse commutari, si nondum fuerint ab illo acceptata. Unde dictus calix posset alteri Ecclesiæ elargiri, immo in alia pia opera, rationabili causa existente (ut dictum est) commutari.

QUÆRES I.

1955 An in commutatione voti poenalis sit attendenda utraque materia, voti scilicet, & poena?

R Esp. Si commutatio fiat post impletam conditionem, esse attendendam utramque materiam, puta non ludi, quæ est materia voti, & elemosynæ, quæ est materia poena in voto non ludendi sub poena certæ elemosynæ; qua conditione posita, materia poena transit in rem absolute promissam.

Si commutatio fiat ante impletam conditionem, volunt aliqui, quod non sit attendenda materia poena; quia cum non sit purificata conditio, non est jam promissa. At probabilius puto esse attendendam: quia votum non ludendi relatum ad poenam est gravius, quam non sic relatum; gravius namque est sic promittere; Vovo non ludere sub poena certæ elemosynæ: quam solum; Vovo non ludere. Materia tamen poenæ tunc non est accipienda secundum totam suam gravitatem, sed judicio prudenter; quia cum non jam sit incursa, sed pendeat à futuro eventu, multum deficit à sua gravitate. Tamb. tom. I. lib. 3. cap. 16. §. 6. num. 7.

QUÆRES II.

1956 Petrus postquam obtinuit commutationem voti de jejunio à quodam Religioso: emisit votum castitatis, putans pariter posse ab eo, aut alio Religioso commutari. An hoc votum possit commutari?

R Esp. Gobat tom. 3. de voto num. 321. hoc votum esse validum, & posse commutari. Est validum ad differentiam voti castitatis emissi cum errore, quod possit relaxari, aut absolute commutari: quia in illo error est, quod votum possit relaxari, aut commutari absolute, & ideo est irritum: non sic in hoc; Petrus enim non putavit, quod possit commutari absolute; sed quod possit commutari à Religioso, & sic est validum, v. num. 1789.

Potest autem commutari, & non est reservatum, quia voti obligatio pender ex intentione votantis, & non potest plus se extender. Unde, quia Petrus sic putans emisit votum castitatis cum levamine commutationis, quando ex causa oportuerit, non potest eo privari levamine.

DISPENSATIO

1957 E St. remissio, & relaxatio voti, sive in votum, sive in partem, nomine Dei.

CAUSÆ AD DISPENSANDUM

1958 P Ollunt esse, 1. Aetas puerilis, repentina deliberatio, aut metus, etiam ab intrinseco, in emissione voti, 2. Dubium de voto, aut de intentione obligationis, 3. Levitas, nimia facilitas voventis, & multiplicitas votorum, 4. Infirmitas, debilitas, necessitas, aut nimia difficultas ad execendum, 5. Inquietudo, & scrupulorum molestia ex voti adimpletione, 6. Nimia fragilitas, facilitas, seu frequentia violationis, 7. Si votum est impeditivum boni communis; 8. Si cedat in detrimentum proprium, aut familiæ; ut peregrinatio. Ant. à Spir. Sanct. tom. 2. tr. 5. dis. 2. scti. 36. num. 455. Mendo Epit. verb. votum num. 32. v. num. 1928.

1959 Sanum consilium est, ut in dispensatione, aliqua commutatio misceatur.

1960 Dispensatio sine causa est invalida, quia non est dispensatio, sed dissipatio.

1961 Dispensare possunt in votis, & jura mentis, Papa in omnibus etiam solemnibus, & castitatis: sed tunc dispensatus non remaneret amplius Religiosus; quia status Religiosus consistere non potest sine sua forma substantiali, cuiusmodi sunt tria vota solemnia. Fagnanus in lib. 3. de statu Monachorum n. 43. Unde non teneretur ille ad divinum Officium; nec ad præcepta Regulæ; quia mutaret statum. Communis. Vide infra in mater. de voto.

1962 Dispensare, & commutare possunt in omnibus votis (exceptis votis solemnibus, & quinque reservatis) & in quinque reservatis, in casibus, in quibus non sunt reservati, ut à num. 1998. Episcopi, Capitulum sede vacante, Prælati Regularis in suis subditos, & Novitiis circa vota, quæ in facultate, vel novitiatu emiserunt: & ex privilegio erga sæculares, Confessarii Regularis: ut in num. 1723. triplici cum discriminione.

1963 Primo. Confessarii Regularis id possunt etiam extra sacramentum, sed solum pro foro interno conscientie: Episcopi vero etiam pro foro externo.

1964 Secundo. Quod Episcopus potest aliis potestatem commutandi, & dispensandi delegare, quia ejus potestas est ordinaria, non sic Confessarius Regularis, quia est delegatus ex privilegio, & delegatus non potest subdelegare, nisi in delegatione exprimatur.

Potest tamen uti hac forma: Commutabi hoc votum in opera, qua vir ille dolutus ei-

bi prescribet: quia hoc non est delegare, sed alterius prudentia uti ad materiam subrogandam.

1965 Tertio. Episcopi dispensare possunt in quinque reservatis, quando urget necessitas, seu magna causa, Pontifex adiri non potest, & periculum est in mora. Ratio est; quia Episcopi ante reservationem habebant potestatem ordinariam in iis dispensandi cum suis subditis, Gobat tom. 3. de voto n. 328. Post reservationem autem per sacros Canones Summo Pontifici factam, fuit restricta Episcopis dispensandi facultas. In casibus autem extraordinariis, præmissis conditionibus concurrentibus, ne desit remedium, presumunt Episcopi de voluntate Pontificis, sic exposcente bono Ecclesiæ regimine.

1966 Tamb. de voto, Ant. à Spir. Sanct. tract. 5. dis. 2. scti. 39. adducentes pro se Basilium, Lessium, Suarez, Sanchez, Castropal.

& Trullenchum, dicunt, Episcopum dispensare posse, dictis conditionibus concurrentibus.

1967 Sanum consilium est, ut in dispensatione, aliqua commutatio misceatur.

1968 Item vota reservata ejus, qui est sub potestate dominativa, ut est filius respectu patris, &c. licet possint à patre irritari, non possunt per hoc ab Episcopo dispensari; quia potest dispensandi est diversa à potestate irritandi; & Episcopis non competit, nisi per epichejam, præmissis conditionibus concurrentibus.

1969 Abbatissæ & Priorissæ non possunt in votis suarum subditarum dispensare, nec ea commutare, possunt tamen irritare, quod est plus; quia licet non habeant potestatem jurisdictionis, habent potestatem dominativam in subditas, tam directe quoad earum